

ДЕТСКА ГРАДИНА „РАЙНА КНЯГИНЯ"
✉ 4210 гр.Стамболийски,ул.„Заводска"№2,☎ 0339/62533
e-mail: dg_rk@ab

Утвърждавам !

Актуализирана :

Заповед №РД-09-02 / 10.09.24г

Директор: .....

(К. Лукинович)

ПРОГРАМНА СИСТЕМА

на ДГ „РАЙНА КНЯГИНЯ"
гр.СТАМБОЛИЙСКИ

ЗА ПЕРИОДА 2024-2025

Настоящата програмна система е приета на ПС с протокол №1/10.09.24г и утвърдена със заповед №РД-09-11-2/10.09.24г

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Съдържание

Въведение
1. Референтни документи.
2. Стратегия за развитие на детска градина за периода 2024-2029 г.
2.1. Ресурс и приоритети на детска градина „РАЙНА КНЯГИНЯ".
2.2. Мисия.
2.3. Визия.
2.4. Ценност.
2.5. Цел.
3. Теоретични основания за структуриране съдържанието на програмната система.
3.1. Подходи и принципи за реализиране на стратегията.
3.2. Форми на педагогическо взаимодействие.
4. Практики за повишаване на квалификацията на педагогическия екип.
5. Мониторинг, контрол и очаквани резултати от прилагане на стратегията.
6. Бюджет и финанси.
7. Тематично разпределение на формите на педагогическо взаимодействие по възрастови групи.

ВЪВЕДЕНИЕ

Законът за предучилищно и училищно образование (ЗПУО) поставя на полагащото му се място предучилищното образование. Стратегическата цел, заложена в ЗПУО е повишаване качеството на образованието. В този смисъл реформираният педагогически процес в системата на предучилищното образование полага основата на човешката личност и в голяма степен гарантира реализирането на стратегическата цел за по-високо качество в образованието.

В чл. 70. (1) „Процесът на предучилищното образование е подчинен на прилагането на програмна система като част от стратегията за развитието на детската градина, която извършва задължително предучилищно образование, и която съответства на изискванията на държавния образователен стандарт за предучилищното образование", чрез което се гарантира свободата и иновативността на детската градина за създаването на програмната система с цялостна концепция за развитието на детската градина.

Детската градина и семейството заедно трябва да полагат основите на цялостното развитие на личността – изграждане още от ранна възраст на умения за проява на собствен избор, на критично мислене, осигуряване на приемственост в подготовката за училище, гарантираща развитие на индивидуално-творческите способности и равен старт на всички деца.

Въз основа на научно обосновано прогнозиране се въвежда рамка за постигане на целите и очакваните резултати се явяват дефинираните в ЗПУО разработени нови държавни образователни стандарти.

Стратегическото планиране трябва да подсигури баланс между възможностите на детското заведение, изискванията на потребителите, в т.ч. на децата. Планирането ще повиши ефективността на управленските процеси в детското заведение.

С цел управление на качеството и повишаване на ефективността в педагогическия процес е наложително създаването на програмна система, отговаряща на стратегията на детската градина за просперитет и напредък във възпитателно-образователния процес.

Програмната система чрез задълбочен анализ отчита постиженията в повече от вековното развитие на предучилищното възпитание в България,които имат значение за развитието му.

При подбора на познавателното съдържание и при организацията на педагогическия процес се позоваваме на доказалите своята надеждност и запазили своята валидност подходи.

Актуализирана и конкретизирана, целта на възпитанието за предучилищния период, се редуцира в повишаване степента на свобода и автономност на детето във взаимодействието му със заобикалящата го среда, на базата на разнообразното му информиране и дейност за оптимално личностно развитие.

Настоящият стратегически план представлява дългосрочна програма за развитие на ДГ „Райна Княгиня" за период от 5 години и има за цел да определи визията, мисията, насоките и кадровата култура на детското заведение, които ще стимулират служителите да се концентрират върху или да следват обща посока на работа в съответствие със съвременните тенденции и конкретните условия.

2. РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ

1.Закон за предучилищното и училищното образование
(публикувано на 20.08.2024 г.)
2.Наредба № 4 от 20.04.2017г.за нормиране и заплащане на труда
(публикувано на 26.03.2024 г.)
3.ЗАКОН за закрила на детето, Обн., ДВ, бр. 48 от 13.06.2000 г.,
кн. 7/2000 г., стр. 12 т. 1, р. 3, № 190

4.КОНВЕНЦИЯ ООН за правата на детето, Приета от ОС на ООН на 20.11.1989 г. Ратифицирана с решение на ВНС от 11.04.1991 г. - ДВ, бр. 32 от 23.04.1991 г. В сила от 3.07.1991 г.

5.НАРЕДБА № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование,
Обн. - ДВ, бр. 46 от 17.06.2016 г., в сила от 01.08.2016 г.

6.НАРЕДБА № 6 от 30.11.2015 г. за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала, Обн. - ДВ, бр. 94 от 04.12.2015 г., в сила от 14.12.2015 г.

7.Наредба № 15 от 22.07.2019 за статута и професионалното развитие на на учители, директори и други педагогически специалисти (публикувано на 26.03.2024 г.)

8.Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (публикувано на 26.03.2024 г.)

9.Наредба за приобщаващото образование (публикувано на 26.03.2024 г.)

2. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕТСКА ГРАДИНА „РАЙНА КНЯГИНЯ" ЗА ПЕРИОДА 2024-2025

Стратегия е инструмент за планиране на управлението на детската градина и представлява система от свързани концептуални събития: анализ, решения и планиране на дейности за осигуряване хармонизирането на всички образователни политики и постигане на стратегическите цели.

Тя ще реализира заложените в предмета на Закона за предучилищно и училищно образование основни цели на предучилищното образование, които са изложени в чл. 5, ал. 1, както и за намеренията и задълженията на предучилищната институция в тази насока.

Стратегията за развитие на ДГ **„РАЙНА КНЯГИНЯ"** е за периода 2024-2029 година и съдържа следните основополагащи елементи:

- ✓ Анализ на потребностите на децата и възможностите на детското заведение да ги задоволи;
- ✓ Оценка на наличните ресурси за изпълнение на програмната система;
- ✓ Дизайн на програмната система;
- ✓ Постиженията от практическото изпълнение на програмната система.

На фигура № 1 схематично са показани системите и подсистемите на стратегията за програмната система.

Фигура № 1

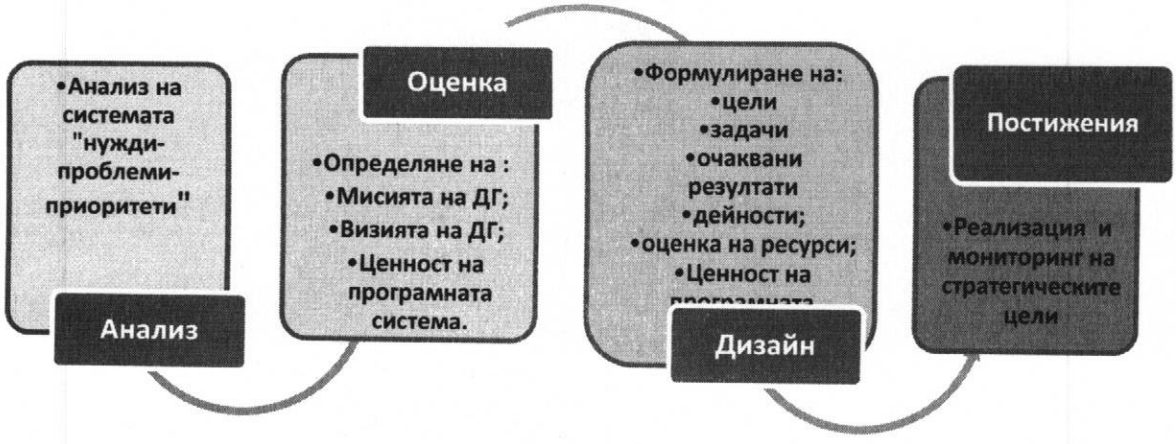

Анализът и оценката на капацитета на детска градина **„РАЙНА КНЯГИНЯ”**, гр.Стамболийски представя следната картина:

Силни страни:

1. Непрекъснато съгласуване и координиране действията на отделните звена на вътрешната система за постигане на най-добри резултати в съответствие с поставените цели.
2. Индуциране на подходящи идеи за изработване и провеждане политиката на детското заведение и участие в проекти на различно ниво.
3. Автономия, съчетана с контрол на резултатите в организационната култура.
4. Наличие на благоприятен социален климат.
5. Пълноценно уплътняване на работното време.
6. Демократичен стила на управленския процес. Всеотдайност, компетентност, приемственост на служителите. Работа в екип, честност и справедливост спрямо партньора от екипа в групата, взаимно уважение и разбирателство.
7. Участие в различни форми на поддържаща квалификация на служителите.
8. Утвърден социален престиж на детското заведение.
9. Спазване и обогатяване на традициите на детската градина.
10. Наличие на строг пропускателен и санитарно-епидемиологичен режим, хигиенни условия и здравословно хранене.
11. Активна помощ и сътрудничество на родителите при съвместни дейности.
12. Системна връзка с родителите с цел включване във възпитателния процес.

Слаби страни:

1. Трудно намиране на педагогически и непедагогически персонал за заместване на напусналите градината.
2. Недостиг на финансови и материални ресурси.
3. Недостатъчно взаимодействие с родители от рисковите групи и еднообразие във формите на работа с родителите.
4. Недостатъчно диагностициране интересите и потребностите на родителите за определяне политиката на детската градина, произтичаща от ЗПУО.

5. Кампанийност в контактите с обществени организации и институции, отворени към проблемите на детското заведение.

6. Недостатъчно привличане на допълнителни финансови източници за подпомагане дейността и подобряване на материално-техническата база.

Заплахи:

1.Тенденция към намаляване приема на деца, поради демографски причини, успоредно с тенденция за увеличаване на деца от ромски произход.
2.Отлив на квалифициран педагогически и административно-помощен персонал поради ниски ставки на работното възнаграждение.
3.Трудности при осъществяване на основната дейност на градината поради срив в семейното възпитание и невъзможност да му се противодейства за някои от случаи.
4.Наличие на все повече деца със СОП, които изискват специални грижи, повече средства и специализиран персонал.

Възможности:

Детската градина има капацитет:
1.Да повиши качеството на образователно-възпитателния процес като отчита индивидуалните особености на детето от 3 до 7 години; опазване на здравето и живота му и създаване на условия за задоволяването на социалните детски потребности, да положи основите на гражданското му възпитание с акцент върху спазване правилата и правата – свои и чужди.
2.Да подобри връзките с родителите на децата, заинтересовани институции и организации.
3.Педагозите и помощния персонал да бъдат стимулирани перманентно да участват в различни форми на поддържаща и възходяща квалификация.
4.Детската градина да се утвърди като желано и предпочитано учебно-възпитателно заведение от младите родители за отглеждане и възпитание на децата им.

1. РЕСУРС И ПРИОРИТЕТИ НА ДГ „РАЙНА КНЯГИНЯ"

Градът е разположен на около 15 км от областния център – гр. Пловдив.

На територията на Община Стамболийски има изградена материално-техническа база за спорт и културни развлечения.

Детската градина се помещава в специално построена за целта сграда, съобразена е с всички санитарно-хигиенни изисквания и условия и притежава

всички удобства за качествено отглеждане и възпитаване на децата и провеждане на пълноценен педагогически процес. Всички помещения отговарят на изискванията за безопасност, естетика и комфорт, интериорът и подредбата на групите са съобразени с възрастовите и индивидуални потребности на децата. Занималните са просторни, добре осветени и има обособени кътове за игра на децата. В подготвителните група са създадени оптимални условия за провеждане на учебна дейност под формата на игра.

В двора на детската градина има оформени самостоятелни реновирани площадки за всяка възрастова група.

През 2024/2025 учебна година ще функционират четири градински групи – първа, втора, ПГ – 5-годишни и ПГ – 6-годишни деца. Общият брой на децата е 105. От тях с български произход са 100, от ромски произход са 5 деца.

За възпитанието и отглеждането на всички деца се грижи персонал от високо квалифицирани специалисти – директор, 5 старши учители и 3 учителя, които вършат работата си с любов и всеотдайност.

Помощно-административният персонал допълва работата на учителите като добросъвестно си изпълнява своите функции. Своя принос в отглеждането на децата дава и медицинският персонал – сестрата от здравния кабинет на градината.

Трудът на екипа е високо оценен. Детската градина е участвала като партньор на община Стамболийски в реализирането на няколко проекта, както и в национални програми:

- ✓ Децата на Стамболийски – различни по етнос, еднакви в ученето, мечтите и игрите.
- ✓ „Подпомагане на обучението на деца и ученици със специални образователни потребности" за създаване на условия за включване в образователния процес на деца със СОП, достигане на по-високо качество на образованието, възможно най-добрата социална интеграция и приобщаване към средата в масовото училище и детските градини и осигуряване на възможност за най-доброто обучение в тях.

Приоритети в бъдещата работа ще бъдат:

- ✓ прилагането на личностно-ориентирания модел на педагогическо взаимодействие, чрез стимулиране на индивидуалната детска интелигентност, водени от разбирането за уникалност на всяко дете;
- ✓ социализация на децата;
- ✓ развитие на речта и овладяване на българския език до степен на готовност за общуване и обучение;

✓ по-голям обхват и превенция на отпадането от образователната система; възпитаване на взаимно уважение, толерантност и етническа търпимост у децата и техните родители.

В параграф 3 (3.1; 3,2) са разработени подходите, принципите и формите за реализирането на заложения в стратегията приоритет.

2.2. МИСИЯ НА ДЕТСКА ГРАДИНА „РАЙНА КНЯГИНЯ"

Позовавайки се на ЗПУО глобалната мисия на детска градина като цяло е да постави основите в личностното развитие на подрастващите като бъдещи граждани на Република България, съчетавайки добрите традиции и необходимостта от модернизация на образованието в съответствие с бъдещите условия на живота.

Конкретизирана и детайлизирана според различните предизвикателства на настоящето и бъдещето на децата мисията на детска градина „Райна Княгиня", гр. Стамболийски е да:

✓ Да удовлетворява социалната поръчка на родителите и обществото за създаването на комфортен психолого-педагогически микроклимат на детето от предучилищна възраст.

✓ Да организира възпитателно-образователен процес с отчитане на индивидуалните особености на детето от 3 до 7 години; опазване на здравето и живота на детето и създаване на условия за задоволяването на социалните детски потребности, да положи основите на гражданското му възпитание с акцент върху спазване правилата и правата – свои и чужди.

✓ Да удовлетворява потребностите на детето от неговата реализация във водещата да тази възраст дейност – играта, за развитието на физически и психически качества в подкрепа и в помощ на семейното възпитание.

✓ Да създава условия за стимулиране на конкурентостта като способност в процеса на взаимодействието „дете-педагог-родител", като равно поставени субекти.

✓ Да създава конкурентна среда за повишаване на професионалните компетентности и кариерното развитие на педагозите и останалия персонал.

✓ Да организира съвременна урбанизирана среда за хармонизиране на педагогическото взаимодействие и т това с родителите.

✓ Да установява модели на сътрудничество, доверие и подкрепа за постигане на по-високи резултати от образователно-възпитателния процес.

✓ Да съхранява положителната визия на детска градина и издигне на нейния обществен статус, като институция за съхранение детството на детето и подготовката му за успешно обучение в училище.

✓ Да използва съвременни информационни технологии за ефективно сътрудничество със семейството и социалните партньори.

2.3. ВИЗИЯ НА СТРАТЕГИЯТА НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Личностно-ориентираният модел е признаване правото на всеки за свободно самоопределение и индивидуално развитие, приемане на собствените задължения и тези към другите. Този модел включват няколко конструкти, които целево и съдържателно изграждат педагогическия процес в детската градина и определят визията ѝ:

1. Емоционалното и психическо благополучие за здраво и щастливо дете.За детето от предучилищна възраст храненето и възпитаването на отношение към храната е от особена важност за неговото здраве и емоционално благополучие. Изградените в детството здравни стереотипи ще останат като здравни навици и стил на живот. В този смисъл здравното възпитание е част от гражданското образование.

2. Екология на детството.Приемайки новия подход еко(био)центризъм, изразен в посланието „Човекът-част от природата"**и неговата философска основа** – учението за всеобщата връзка, изграждаме система за екологично възпитание наречена „Екология на детството".„Системата „екология на детството" ще се реализира от възпитаване в триадата „чрез-за-и в природата".

3. Познавателно развитие. То се реализира чрез социализиращата функция на програмното съдържание и технологиите за неговото прилагане. Резултатите от познавателното развитие на детето са в следните посоки:

✓ Обезпечава самостоятелност при поставянето на целите и търсенето на решения за тяхното постигане, чрез подбор на средства и способи на дейност;

✓ Детето се научава да учи, което е в основата на бъдещата му професионална мобилност, реализирана чрез учене през целия живот;

✓ Обезпечават формиране на широки познания за картината на света и придобиване на компетентности за действия в нея.

4. Формиране на социални умения. Социалният опит на детето е неразривно свързан с опита от индивидуалното му развитие, изразяващо се личностната позиция като член на гражданското общество. Още в детска възраст се възпитават положителните отношения:

✓ отношение към хората;

✓ отношение към себе си;

✓ отношение към предметния свят.

5. Стимулиране на детската креативност.

Способностите се проявяват в най-различни области в зависимост от видовете надареност. Водени от разбирането, че всяко дете е надарено и заслужава стимулиране на неговите заложби, детската градина има потенциал да поставя основите за развитие на детските способности в многопосочната палитра на надареността.

6.Формиране на комуникативни умения.

Диалогичното възпитание е нов модел на технологично организиране на възпитателната дейност в търсенето на вариативност с цел утвърждаване на „субект-субектни отношения" чрез сътрудничество.Диалогът учи децата самостоятелно да разсъждават за смисъла на житейски, юридически, морални и социални въпроси, за свободата, отговорността, компромиса и отношението между хората, както и за практическото отработване на способи за разрешаването на емоционалните напрежения, проявата на търпимост и намиране на разумен компромис.

Визията на детската градина търпи обновления според новопоявили се възпитателни проблеми, произтичащи от потребностите на децата и техните родители.

2.4. ЦЕННОСТ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

В над 130-годишното си съществуване институцията детска градина е вървяла само във възходяща посока.Създаденият модел за обществено предучилищно възпитание се е наложил в социалното пространство като подкрепяща територия за отглеждане и формиране личността на детето съобразно обществения идеал. Автори с иновативни идеи непрекъснато са обогатявали педагогическия процес в детската градина.

Периодът на детството е самоценен и това задължава всички обществени структури да създават материален и интелектуален ресурс за неговото съхранение и развитие. Детството е социокултурен феномен без еквивалент и неговото подценяване води до тежки социални последици за обществото в бъдеще.Утвърждаването на ценността на детската градина като необходима за общественото ни съществуване институция налага:

- ✓ Разбирането на детската градина като важно място за формирането на социални и комуникативни умения у детето за неговата подготовка за живота и училището;
- ✓ Съхраняване и обогатяване на натрупания позитивен опит във възпитанието и обучението на детето;
- ✓ В детската градина всяко дете да има равен шанс за развитие и напредък;

✓ Стимулиране на датската надареност, тъй като всяко дете има заложби, които трябва да бъдат открити и развивани.

✓ Приобщаване на семейството като съмишленик в реализирането на личностното формиране на детето чрез сътрудничество и доверие.

✓ Издигане авторитета на учителите и зачитане на труда им като значим за формирането на детската личност.

✓ Преосмисляне на медийния образ на детската градина и отразяването на нейните постижения добронамерено, реалистично и обективно.

✓ Активно сътрудничество на работещите в детската градина с всички социални и обществени институции.

2.4. ЦЕЛ

Институционалното реформиране на предучилищното образование започва с промяна на целта, преследването на която ще доведе до очаквани резултати в личностното развитие на детето.Водеща цел на програмната система е СОЦИАЛИЗАЦИЯТА на детската личност. Под социализация в съвременния смисъл се разбира *„процес на изграждане и развитие на личността като резултат от взаимодействието ѝ със социалната и материална околна среда"*, което е отразено в мисията на детската градина. Съдържанието, което се влага в понятието социализация е *„да станеш член на едно общество"*.

Целта кореспондира с целта на предучилищно образование постановена в ЗПУО. В чл. 5. (1) основните цели на предучилищното и училищното образование са представени по следния начин: *„1. интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие и подкрепа на всяко дете и на всеки ученик в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му"*, както и сосновите на гражданското възпитание в предучилищна възраст.

Основната цел се декомпозира в следните подцели:

✓ Формиране у детето на разбирането, че живота и здравето са ценности с непреходно значение:

✓ Формиране на умения за здравословен начин на живот, чрез хигиена, хранене, спорт и овладяване на норми за безопасен живот,

✓ Формиране на умения за хуманно-емпатийно взаимодействие на детето с деца и възрастни.

✓ Формиране на умения за положително отношение при взаимодействието на детето с природата.

✓ Формиране на умения за опазване на собствеността и отношение към труда и парите като първи стъпки в сферата на икономическото възпитание.

✓ Формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот.

✓ Формиране у детето основите на гражданина на Република България чрез *„съхраняване и утвърждаване на българската национална идентичност".*

✓ Формиране на социални умения и компетентности, необходими за успешна личностна реализация и активен граждански живот на детето в съвременните общности.

3. ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВАНИЯ ЗА СТРУКТУРИРАНЕ СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА

3.1. ПОДХОДИ И ПРИНЦИПИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Съвременните подходи, използвани днес в педагогическата практика, са следните:

а/ Комплексно-интегрален подход. Философска основа на комплексно-интегралния подход се явява учението за всеобщата връзка, която предполага диалектическо единство на цялото към частите, на общото към единичното.

б/ Личностен подход. Същността на личностния подход, или още хуманно-личностен, е обединяването на свободата, любовта и опита в полза на хуманистичното възпитание на детето. Приложението на хуманно-личностния подход извежда потребността от индивидуализация на възпитателно-образователния процес в следните направления:

✓ разнообразяване на формите в педагогическия процес;

✓ нарушаване на традиционната система на обучение и възпитание и прилагане на нови методи;

✓ въвеждане на нови форми на педагогическо взаимодействие;

✓ промяна на философията на самата възпитателна система.

в/ Ситуационен подход. Същността на ситуационния подход е да моделира или да използва естествено възникнали ситуации и чрез подходящи техники да ги прилага във възпитателната практика.

г/ Екологичен подход.Екологичния подход предполага осъзнаване от възрастните на:

- ✓ Необходимостта от създаване на екологосъобразна среда;
- ✓ Възпитаване у детето на екологосъобразно отношение към себе си;
- ✓ Възпитаване у детето на екологосъобразно отношение към средата;
- ✓ Екологичния подход определя формулирането на възпитателните цели и структуриране на познавателното съдържание;
- ✓ Технологично обновление на процеса на педагогическото взаимодействие.

ж/ Компетентностен подход. Този подход акцентира върху качеството на възпитателно-образователния процес като разглежда не количеството информация, придобита от детето, а нейното качество. Чрез този подход като резултат от педагогическия процес са формираните ключови компетенции, които за края на предучилищна възраст са:

- ✓ Технологични.
- ✓ Информационни.
- ✓ Социално-комуникативни.

Принципи за приложение на подходите изграждащи стратегията:

- ✓ Доброжелателен стил на общуване между всички субекти в системата „семейство-детска градина-институции".
- ✓ Индивидуален подход в процеса на диалогичното общуване.
- ✓ Ефективни форми на сътрудничество „дете-възрастен" и „възрастен-възрастен".
- ✓ Динамичност и бързо реагиране съобразно променящите се параметри на системата.
- ✓ Взаимодействие с всички структурообразуващи компоненти на социалната система.

Позоваването на подходите и техните принципи за реализиране на програмната система придават наукообразния смисъл на стратегията и нейните компоненти.

3.2. ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

В ЗПУО, в чл. 65, ал. *2* е указано че *„Педагогическата ситуация е основна форма на педагогическо взаимодействие"* и допълнена от Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование чл. 23 (1), че тя *„протича предимно под формата на игра"*. В същата Наредба, в чл. 24 (1) са фиксирани

броя на педагогическите ситуации по възрастови групи, съобразно образователните направления.

Графичното представяне на многообразието от форми на педагогическо взаимодействие в педагогическия процес в детската градина е показано на фигура № 2

Фигура № 2

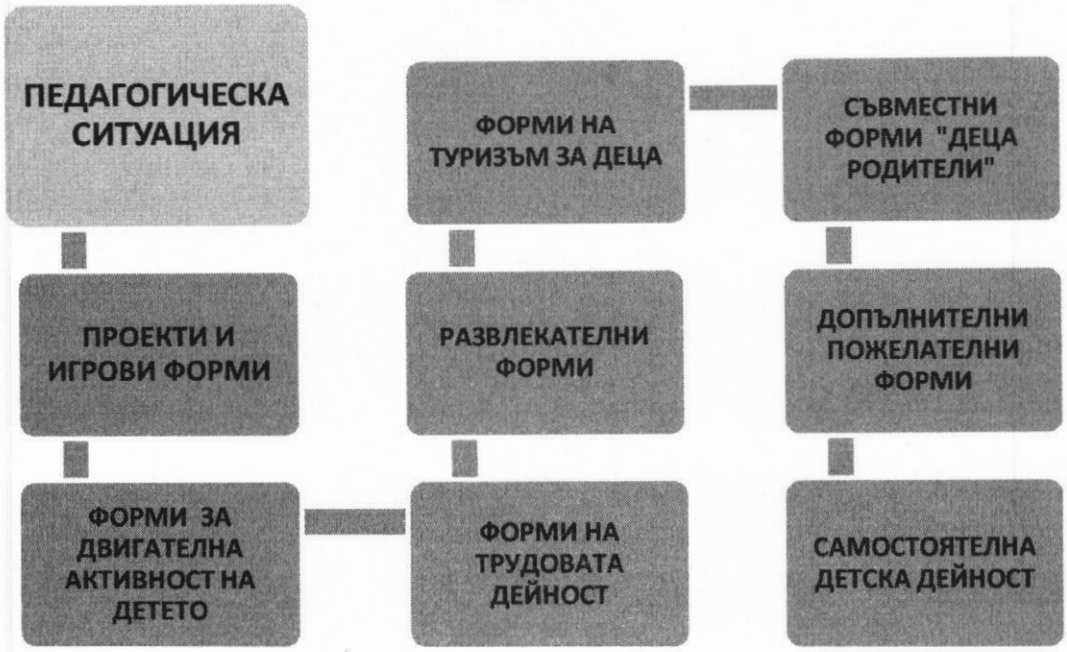

Свободата на педагога е гарантирана в организираните форми, които са определени като допълнителни от Наредба № 5, чл. 24 в детската градина и целите на педагогическия процес при съблюдаване на теоретичните постановки, своеобразието на учебните форми и зависимостта им от игровата дейност.

Различните форми трябва да гарантират резултати в следните посоки:

- ✓ задоволяване на детските потребности от актуална информация;
- ✓ постигане осигуреност на детската себеизява и творчество;
- ✓ овладяване от децата на елементи на учебната дейност;
- ✓ разширяване свободата на педагога за действие;
- ✓ информация;
- ✓ предоставяне на повече място за собствена изява и съобразяване с актуалните потребности на децата.

Теоретичните обосновки на предложените форми, към които ще се придържаме са следните:

Проекти и игрови форми. Проектът е иновативна форма на педагогическо взаимодействие, чието разработване е един непрекъснат творчески процес по неговото обогатяване. Проектите са широко застъпени в педагогическия процес в много образователни системи. Включените в проектна дейност деца правят първите си стъпки в изследвания в областта на науката. В проектите се прилага интегралния подход, както по отношение на информация;

- ✓ постигане осигуреност на детската себеизява и творчество;
- ✓ овладяване от децата на елементи на учебната дейност;
- ✓ разширяване свободата на педагога за действие;
- ✓ предоставяне на повече място за собствена изява и съобразяване с актуалните потребности на децата.

Теоретичните обосновки на предложените форми, към които ще се придържаме са следните:

Педагогическата ситуация като основна форма на педагогическото взаимодействие е *„динамично съчетаване на редица обективни обстоятелства, условия и фактори, изграждащи конкретно социално-педагогическо събитие, поставящо участниците в позиция, изискваща активни действия от тях или намесата на трета страна за тяхното благополучно разрешаване. Тя се явява пресечна точка на определени социални дейности и конкретни личностни интереси, желания, мотиви и действия."*

Проекти и игрови форми. Проектът е иновативна форма на педагогическо взаимодействие, чието разработване е един непрекъснат творчески процес по неговото обогатяване. Проектите са широко застъпени в педагогическия процес в много образователни системи. Включените в проектна дейност деца правят първите си стъпки в изследвания в областта на науката. В проектите се прилага интегралния подход, както по отношение на образователното съдържание, така и към използваните средства. Чрез проектната работа се възпитава сътрудничество и умения за екипна дейност у децата.

Игровите форми на педагогическото взаимодействие в предучилищна възраст интегрират в себе си всички основни човешки дейности, каквито са комуникативната, съставена от общуване и взаимодействие с други деца и възрастни, ученето /познавателно-изследователската дейност/ включващо узнаване, откривателство и усвояване, и творческо-продуктивната дейност съдържаща изобразителни, литературни, музикални, конструктивни и трудови действия.

Основни механизми за педагогическо взаимодействие в процеса на игровата дейност:

- ✓ Моделиране на социални отношения в нагледно-действена форма и ориентиране на детето в тях.

✓ Изменение на позицията на детето и преодоляване на познавателно-личностния егоцентризъм, осъзнаване на собственото "Аз" и формиране на социални способности и компетентности за решаване на

проблеми.

✓ Формиране на реални равноправни партньорски отношения на сътрудничество и кооперации между връстниците, което обезпечава възможността за позитивно личностно развитие на детето.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие, според чл. 65, ал. 3, са *„дейности, които се организират от учителя на групата извън педагогическите ситуации съобразно потребностите и интересите на децата".* Избраните форми допълват и разнообразяват дневния престой на детето в детската градина с интересно и занимателно съдържание като:

✓ **Форми за двигателна активност на детето –** многообразие от подвижни и музикални игри; спортни развлечения; спортни празници.

✓ **Форми на туризъм за деца –** екскурзии; организиране на тематични лагери (зелена седмица, детето и морето; детето и планината, и др.) пикници, походи и разходки (по време на различните форми на туризъм, организираните подходящи игри с природни материали, както и целесъобразното използване на ландшафните условия и растителността ще позволят практическо осмисляне на овладени знания за природата) и др.

✓ **Развлекателни форми –** приобщаване децата към духовността на възрастните, свързано и със създаване на празнично-обредна система, характерна за празничния календар на детското заведение и населеното място и оформянето им като традиция).

✓ **Форми за организация и провеждане на детския труд-** практическото реализиране на детските трудови изяви се осъществява чрез следните форми за неговото провеждане:

• Индивидуална форма на труд.Чрез тази форма трудът е почти напълно

• индивидуализиран. Чуждата намеса (на възрастния) е сведена предимно до мотивиране, показ, инструкции, съвети, стимулиране, одобрение и оценка.

• Групова форма на труд. Тази форма позволява да се формират умения у всяко дете да планира и разпределя на индивидуални действия, на общата дейност и на резултатите от тях, да оценява приноса на всеки за крайните постижения от труда.

✓ **Съвместни форми.**

Ефективно взаимодействие „Детска градина–семейство". Форми на съвместна

работа:

- „Училище за родители";
- Консултативен център;
- Тематични дни „Ден на семейството";
- Съвместни дейности – вернисаж; базари;

- Тематични изложби;
- Библиотека на родителите;
- Творчески лаборатории;
- Интелектуална игротека.

✓ познавателно-личностния егоцентризъм, осъзнаване на собственото "Аз" и формиране на социални способности и компетентности за решаване на проблеми.

✓ Формиране на реални равноправни партньорски отношения на сътрудничество и кооперации между връстниците, което обезпечава възможността за позитивно личностно развитие на детето.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие, според чл. 65, ал. 3, са *„дейности, които се организират от учителя на групата извън педагогическите ситуации съобразно потребностите и интересите на децата".* Избраните форми допълват и разнообразяват дневния престой на детето в детската градина с интересно и занимателно съдържание като:

✓ **Форми за двигателна активност на детето –** многообразие от подвижни и музикални игри; спортни развлечения; спортни празници.

✓ **Форми на туризъм за деца –** екскурзии; организиране на тематични лагери (зелена седмица, детето и морето; детето и планината, и др.) пикници, походи и разходки (по време на различните форми на туризъм, организираните подходящи игри с природни материали, както и целесъобразното използване на ландшафните условия и растителността ще позволят практическо осмисляне на овладени знания за природата) и др.

✓ **Развлекателни форми –** приобщаване децата към духовността на възрастните, свързано и със създаване на празнично-обредна система, характерна за празничния календар на детското заведение и населеното място и оформянето им като традиция).

✓ **Форми за организация и провеждане на детския труд-** практическото реализиране на детските трудови изяви се осъществява чрез следните

✓ форми за неговото провеждане:

- Индивидуална форма на труд.Чрез тази форма трудът е почти напълно индивидуализиран. Чуждата намеса (на възрастния) е сведена предимно до мотивиране, показ, инструкции, съвети, стимулиране, одобрение и

оценка.

- Групова форма на труд. Тази форма позволява да се формират умения у всяко дете да планира и разпределя на индивидуални действия, на общата дейност и на резултатите от тях, да оценява приноса на всеки за крайните постижения от труда.

✓ **Съвместни форми.**Ефективно взаимодействие „Детска градина–семейство". Форми на съвместна работа:

- „Училище за родители";
- Консултативен център;
- Тематични дни „Ден на семейството";
- Съвместни дейности – вернисаж; базари;
- Тематични изложби;
- Библиотека на родителите;
- Творчески лаборатории;
- Интелектуална игротека.

Фигура № 2

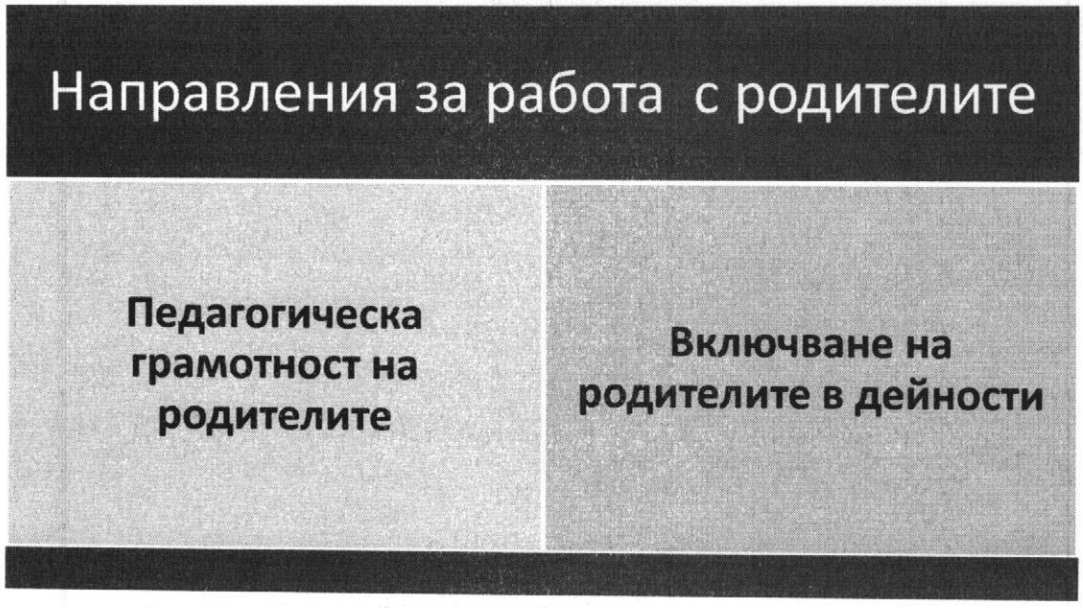

1. **Педагогическа грамотност на родителите включва:**
   - Консултации;
   - Лекции;
   - Тренинги;
   - Семинари;

- Открити форми;
- Конференции;
- Работа в творчески групи по интереси;

2. Включване на родителите в дейности:

- Състезания;
- Конкурси;
- Концерти;
- Работа по интереси;
- Дейности по предложения на родителите.

3. Разработване и реализиране на проект за съвместна дейност с родителите:

✓ **Допълнителни пожелателни форми** – изучаването на чужди езици; практикуване на различни видове спорт; включване на детето в различни изкуства.

✓ **Самостоятелна детска дейност** – автодидактична форма за организация на детската игра; индивидуална форма на педагогическо взаимодействие „педагог–дете"; работа с бързоуспяващи и надарени деца; организиране на възможност за дейност по интереси на децата.

4. ПРАКТИКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ КВАЛИФИКАЦИЯТА НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ЕКИП

В Закона за предучилищно и училищно образование, чрез чл. 221, ал. 1се напомня на педагогическите специалисти, че повишаването на квалификацията е *„...непрекъснат процес на усъвършенстване и обогатяване компетентностите ... за ефективно изпълнение на изискванията на изпълняваната работа и за кариерно развитие"*, а ал. 2 на чл. 223 изисква те да повишават квалификацията си с не по-малко от 16 академична часа годишно и не по-малко от 48 академични часа за всеки период на атестиране, според член 222, ал. 3.

Квалификационната дейност да е за всички субекти – директори, учители, помощник-възпитатели и родители.

Квалификацията трябва да съответства по актуалност на потребностите на педагозите: от най-новите теоретични постановки, чието практическо приложение ще доведе до по-високи възпитателни резултати (Фигура № 4).

Фигура № 4

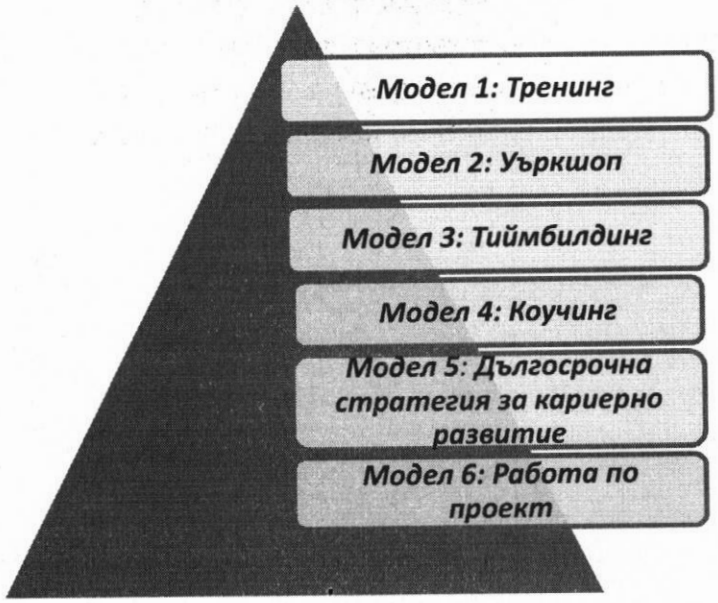

Планирането на повишаването на професионалната квалификация е за всяка учебна година според интереса на членовете на екипа и потребностите от иновиране на наличния опит на колегията като цяло.

5. МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Мониторингът и контролът като основна управленска функция на директора са призвани да осигурят ефективното изпълнение на заложените в стратегията на детското заведение цели и резултати. Мониторингът и контролът в основата на управленската дейност на директора на детската градина.

Процесът на мониторинг изисква непрекъснато набиране на количествени и качествени данни за всички сфери на дейност в детското заведение. Отчетеното текущо състояние и изпълнение се сравнява с първоначалните очаквания за тяхната реализация. Целта е, при необходимост, да се направят необходимите корекционни действия. Всичко това се прави за да се подобри дейността на всички звена.

Модел на мониторинг и контрол на директора като наблюдение, анализ и оценка на целокупния живот и дейност в детската градина е представен във фигура № 5.

Фигура № 5

септември	1, 2, 2.1, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 16
октомври	**1, 2.1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15**
ноември	**2, 2.1, 2.2, 3, 5, 6, 9, 11, 13, 14, 15, 16**
декември	**1, 2, 2.1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15**
януари	**1, 2, 2.1, 2.2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16**
февруари	**1, 2, 2.1, 2.2, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 15**
март	**1, 2, 2.1, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16**
април	**2, 2.1, 2.3, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15**
май	**2, 2.1, 3, 4, 6, 9, 11, 13, 14, 15**
юни	**1, 3, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 16**
юли	**1, 3, 5, 11, 14, 15**
август	**1, 3, 5, 6, 7, 11, 14, 15**

Обозначение на дейностите подлежащи на мониторинг и контрол:

1. Непрекъснат мониторинг и контрол върху спазването на изискванията за трудова дисциплина.

2. Изпълнение на седмичната програма за възпитателно-образователните дейности.

2.1. Частичен мониторинг и контрол.

2.2. Цялостен мониторинг и контрол.

2.3. Тематичен контрол.

3. Спазване правилника за вътрешния ред.

4. Изпълнение на решенията на педагогическия съвет.

5. Административна и стопанска дейност.

6. Опазване на материално - техническата база.

7. Изпълнение на бюджета.

8. Здравословно състояние на децата:

а/ на 3 месеца -- от медицинския работник.

б/ на 6 месеца – ръст и тегло.

9. Документация, която отразява възпитателно-образователната дейност на учителките.

10. План за евакуация.

11. Контрол на финансовата документация – всеки месец.

12. Обхват на децата и посещаемост.

13. Санитарен контрол – всяка седмица.

14. Правилник по охраната на труда.

15. Квалификационна дейност и атестация на персонала.

Очакваните резултати от прилагането на стратегията и настоящата програмна система ще се изразяват в следните бъдещи постижения:

1. Постигнато, съответното за възрастта на децата, ниво на социализация, обусловено от действията и взаимодействието на семейното и общественото предучилищно възпитание.

2. Формирана интерактивност и самостоятелност, съответстваща на възрастовите и психологически дадености на децата.

3. Адекватно и трайно проявявано социално-нравствено поведение и съзнание в рамките на онези ключови компетентности, които са във възможностите на децата и които за предучилищна възраст са:

а/ Комуникативни умения (общуване) на официалния език;

б/ Начални базови познания (компетентности) в областта на математиката, науките и технологиите;

в/ Умения за самостоятелно учене и събиране на информация;

г/ Граждански и обществени компетентности и умения за междуличностно общуване;

д/ Комуникативни умения (общуване) на чужд език;

е/ Културни компетентности, културна осъзнатост и творчески изяви – изразяване на идеи, творчество, емоционално и естетическо съпреживяване на света чрез музика, литература, пластични изкуства.

4. Завоювани силни позиции от играта като естествена и основна форма за педагогическо и междуличностно взаимодействие на възпитателите и децата.

5. Актуална социална и адекватна специална готовност на децата за училище.

6. Оперативно управление на детската градина-целенасочено и силно ръководство, прозрачност в управлението. Непрекъснато подреждане, съгласуване, координиране на отделните звена, елементи и действия на системата за постигане на най-добри резултати в съответствие с поставените цели.

7. Възприемане на детската градина като специфичен вид предприемаческа организация от персонала.

8. Екипен принцип при решаването на проблеми.

9. Икономическа самостоятелност и право на преразпределение на собствените лимитни средства.

10. Автономия, съчетана с контрол на резултатите, в организационната култура.

11. Върховенство и ефективност на личностно-ориентирания стил на общуване в полза на децата между всички субекти в системата „семейство-детска градина-институции".

12. Приобщени семействата като съмишленици в реализирането на личностното формиране на децата им с реално проявявано сътрудничество и доверие.

13. Висок авторитет на учителите и зачитане на труда им като значим за формирането на детската личност.

14. Професионална свобода на педагозите в рамките на Закона за предучилищно и училищно образование.

15. Реално осъществена кариера по хоризонтала на целия персонал чрез участие в поддържаща квалификация, регионални и национални научно-практически конференции и др. форми на обучение.

БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

ДГ „Райна Княгиня" е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити и делегиран бюджет, който цели повишаване на ефективността на вложените в образованието публични финансови ресурси.

Процеса по съставяне на бюджета на детската градина може да бъде подобрен чрез:

- приемане на постижими цели и ясно определени приоритети;
- разработване на бюджетен календар;
- прозрачност при разработката – информираност и подкрепа от персонала и синдикалната организация;
- своевременни решения за оптимизация – персонал, групи;
- анализ на тенденциите за разходите и използване на сравнителни данни.

7. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ

Основни форми на педагогическо взаимодействие се провеждат по образователните направления: Български език и литература, Математика, Околен свят, Изобразително изкуство, Музика, Конструиране и технологии, Физическа култура.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират по преценка на учителя и са свързани с цялостната организация на деня в детската група. Чрез тях се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности от определените в държавния образователен

стандарт за предучилищно образование, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване живота на детето.

Организираните допълнителни форми са насочени към всяко дете, към подпомагането на децата да правят избор, да планират, към участието на помощник-възпитателя и родителите. Самостоятелният избор на детето се подпомага от организацията на обстановката. Сътрудничество със семейството се изразява в стимулиране на родителите да участват в дейността и общуването с децата.

Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие (Приложение седмични програми).

Тематично разпределение за всяка възрастова група (изработено от учителите във всички групи и е неделима част от дневника на групата).